UUTISET

Suomesta voi tulla kaivannaisteollisuuden suunnannäyttäjä EU:ssa. **ELINKEINOMINISTERI JYRI HÄKÄMIES (KOK.)**

Työeläkkeet nousevat 2,8 prosenttia

Työeläkkeet nousevat 2,8 prosenttia ensi vuoden alusta.

Tarkistus nostaa työeläkkeiden lisäksi kaikkia muita niihin sidottuja sosiaaliturvaetuuksia.

Työeläkeindeksiin on sidottu ansio- ja perhe-eläkkeiden lisäksi sotilasvammalain mukaiset eläkkeet sekä luopumistuet ja sukupolvenvaihdoseläkkeet.

Lisäksi indeksiin sidotaan esimerkiksi tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja potilasvahinkolakien mukaiset etuudet.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvisti työeläketurvan indeksit ensi vuodeksi. Indeksitarkistuksilla turvataan sosiaaliturvan ostovoimaa.

Työeläkeindeksissä lasketaan palkkojen muutosten osuudeksi 20 ja hintojen nousun 80 prosenttia. Palkkakertoimessa osuudet vaikuttavat päinvastaisella painolla.

Palkkakerroin vaikuttaa sairausrahojen sekä äitiys-, isyys- ja vanhempainrahojen tulorajoihin, omaishoidon tuen vähimmäismäärään ja perhehoitajien palkkioihin.

Sosiaaliturvan korotukset lisäävät menoja 659 miljoonaa euroa ensi vuonna. Yksityinen työeläkejärjestelmä rahoittaa siitä pääosan, Maatalousyrittäjien eläkelaitos osaltaan.

JUHANI VIITALA

Kivihiilestä voitaisiin luopua

Suomalaiset näkevät, että kivihiilen syrjäyttäminen voimalakäytössä on paras keino tasapainottaa vaihtotasetta, pienentää päästöjä ja luoda uusia työpaikkoja. Kivihiilen syrjäyttämisen katsoo tärkeimmäksi keinoksi 42 prosenttia vastaajista.

Työ- ja elinkeinoministeriön verkkokyselyyn on osallistunut jo yli 1 500 vastaajaa. **MT**

www.fountainpark.fi/puhdasenergia

Uudet kaivokset toisivat työtä varsinkin Lappiin

Kaivosteollisuus sijoittaa lähivuosina Suomeen neljä miljardia euroa.

PEKKA FALI

Pohjois-Suomen kaivoskoulutus pyrkii vastamaan maakunnassa kasvavaan työvoimatarpeeseen. Eetu Keloneva (vas.) ja Marjo Isometsä opiskelemassa kaivosalaa koulutuskuntayhtymä Lappiassa tammikuussa.

Kaivosteollisuuden investointien lasketaan lisäävän suoraan tuhansia uusia työpaikkoja sekä välillistä työllistämistä.

Investoinnit kaivosteollisuudessa ajoittuvat lähivuosiin ja tähän vuosikymmeneen. Niistä suurinta odotetaan Lappiin Ranualle, jossa on palladiumin ja platinan esiintymä.

Päätöstä Soklin apatiittikaivoksen avaamisesta Itä-Lapissa odotetaan ensi kevääksi. Silloin tuotanto käynnistyisi vuonna 2017.

Vireillä on 15 kaivosta

Keskiviikkona julkistettu toimialaraportti elättelee toivetta, että kaivosalasta saadaan merkittävä menestystekijä Suomelle. Kaivoksissa tarvitaan 5 000 uutta työntekijää.

Työministeri **Lauri Ihalainen** (sd.) laskee, että uusista työpaikoista merkittävä osa, kaksi kolmesta, tulee Lappiin. Lapissa oli 10 000 työtöntä syyskuussa.

Uusia työpaikkoja syntyisi liki 3 000. Parituhatta korvaa eläkkeelle lähtijöitä. Kaivosala työllistää välillisesti 30 000 työntekijää. Metallia heistä jalostaa 17 000.

Viime vuonna teollisuusmineraaleja louhittiin Suomessa 31 kaivoksesta. Kaivosteollisuuden liikevaihto oli lähes 1,5 miljardia euroa.

Suomessa toimii nyt 40–50 malminetsinnän organisaatiota. Vireillä on ainakin 15 merkittävää kaivoshanketta.

Investoivien yritysten pääomistus on yleensä ulkomailta. Ranuan hanketta virittää eteläafrikkalainen yhtiö ja Soklissa Yara Norjasta.

Työ- ja elinkeinoministeriössä lasketaan kaivostoiminnan vuosikymmenen lopulla kasvattavan Suomen kansantaloutta puolellatoista miljardilla eurolla.

”Suomesta voi tulla kaivannaisteollisuuden suunnannäyttäjä EU:ssa”, elinkeinoministeri **Jyri Häkämies** (kok.) sanoo.

Kaivosteollisuus on lupaavimmassa vaiheessa Suomessa ja Ruotsissa. Alan korkeasta teknologiasta halutaan tehdä vientituotetta.

Häkämies kokosi keskiviikkona Helsingissä kaivosalan osapuolia pyöreän pöydän keskusteluun. Tapaamisia aiotaan keväällä jatkaa.

Koolla oli ensi kertaa ministereitä ja virkamiehiä sekä edustajia kaivosteollisuudesta ja etujärjestöistä. Keskustelut käytiin englanniksi.

Maata riittää poroille ja kaivoksille

Pyöreän pöydän jälkeisessä tiedotustilaisuudessa ministerit korostivat kaivosteollisuuden mahdollisuuksia. Haitat vesistöille ja ympäristölle pitää minimoida.

”Luonnonsuojelualueet pitää rauhoittaa kaivoksilta”, ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) rajaa.

Porukka oli yksimielinen tarpeesta kehittää kaivosteollisuutta kansan tukea laajasti hakien. Tämä edellyttää vastuullisuutta ja parasta teknologiaa.

Maatalous ja poronhoito sekä matkailu pitää kaivosalueilla huomioida maankäytön suunnittelussa. On erilaisia lukuja siitä, miten matkailu ja kaivokset työllistävät.

”Kittilässäkin kaivokset työllistävät jo matkailua enemmän”, Häkämies vastaisi luonnonsuojelijoille.

Teknologiateollisuuden toimitusjohtaja **Jorma Turunen** neuvoo pitämään huolta toimitusketjuista kaivoksista jalostukseen. Niiden pitää olla kilpailukykyisiä.

”Kaivoksia ei täältä voida viedä, malmit ja jatkojalostus voidaan.”

Valmistavista kaivoshankkeista kuljetuksia voidaan selvityksen mukaan tehdä autoilla. Uusia työpaikkoja syntyy täälläkin, Turunen huomioi.

Kaivoshankkeet venyvät, sillä lupien käsittely kestää ja valitukset ottavat aikansa. Niinistö ehdotti valmisteveron korotusta, millä rahoitettaisiin lisäväki lupakäsittelyyn.

JUHANI VIITALA

> Kaivoksia ei täältä voida viedä, malmit ja jatkojalostus voidaan.«
> **JORMA TURUNEN**

Keskon ruokakaupan kannattavuus parani

Autokauppa sukelsi

Keskon tulos heinä–syyskuu 2012

MT KESKO	Liikevaihto, milj. e	Kehitys, %	Liikevoitto ilman kertaeriä, milj. e	Muutos, milj. e
Ruokakauppa	1 078	+2,8	49,6	3,2
Käyttötavarakauppa	395	+4,8	0,9	–7,7
Rautakauppa	759	+3,7	18,0	–3,3
Auto- ja konekauppa	259	–10,5	11,5	–1,5
Yhteiset toiminnot ja eliminoinnit	–41	–2,4	–1,4	–1,2
Yhteensä	**2 449**	**+1,9**	**78,6**	**–10,5**

Keskon suurimman liiketoimintaryhmän eli ruokakaupan myynti kasvoi hieman heinä–syyskuussa. Myös voittoprosentti kasvoi.

Konserniin kuuluvan VV-auton liikevaihto laski heinä–syyskuussa noin 15 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Kuluttajat ovat taloustilanteen vuoksi varovaisia. Autokaupan laskua jyrkensi alkuvuoden autoveromuutos.

Käyttötavarakaupan liikevoiton 7,7 miljoonan euron pudotus edellisvuoteen verrattuna johtui lähinnä Anttilan ja K-Citymarketin kasvaneista kustannuksista ja Venäjän Intersportin heikosta kannattavuudesta.

Uusi verkkokauppa, Citymarket Pietariin

Keskolla on käynnissä säästöohjelma, jonka tavoite on vähentää kustannuksia viisi prosenttia kaikilla alueilla. Kuukausi sitten konserni ilmoitti aloittavansa yt-neuvottelut, joiden piirissä on noin 3 000 työntekijää. Neuvottelut koskevat satojen työpaikkojen vähentämistä.

Investoinnit kuitenkin jatkuvat. Parhaillaan on rakenteilla Citymarketit Kokkolaan ja Valkeakoskelle sekä kuusi K-Supermarketia. Pietariin valmistuu Citymarketin tapainen kauppa joulukuussa.

Kesko laajentaa myös verkossa. Vakiintuneen Netanttilan rinnalle on avattu *citymarket.fi*-verkkokauppa.

Kesko odottaa päivittäistavarakaupan markkinoiden säilyvän vakaina.

Sen sijaan käyttötavarakaupan, rautakaupan sekä auto- ja konekaupan markkinakehitykseen yhtiö ennakoi heikentymistä. **MT–STT**

”Kaupan syyllistäminen on poliittinen mantra”

KARI SALONEN

Matti Halmesmäki pitää kilpailulain uudistusta hyvin epäselvänä sen suhteen, miten kauppiaan ja tavarantoimittajan välisiin sopimuksiin voitaisiin puuttua.

Keskon pääjohtaja **Matti Halmesmäki** on todella tuohtunut hallituksen linjaamista tiukennuksista kilpailulakiin.

”Kaupan syyllistäminen on tosiasia. On poliittinen mantra, että kauppaa hallitsee kaksi”, hän täräytti kysymykseen kilpailulaista Keskon osavuosikatsauksen julkistamisen yhteydessä keskiviikkona.

Halmesmäen ahdistus oli silminnähtävää, ja selvitys aiheesta suorastaan epänormaalin vuolas. Hän myönsi jopa K-ryhmän sisäiset paineet, vaikka aiheesta harvemmin ääneen puhutaan:

”Meillä on 900 itsenäistä K-kauppiasta. Alueella K-kauppaat kilpailevat myös keskenään verisesti siitä, kenen kauppaan asiakkaat tulevat.”

Siirtymä K-kauppojen välillä on suurempi kuin kaupparyhmästä toiseen, mutta se jää pääjohtajan mukaan yhteisen kanta-asiakasjärjestelmän piiloon.

”Käytännössä laki koskisi pelkästään K-ryhmää. Sitä voidaan kutsua Lex K-kaupaksi.”

Tällä Halmesmäki viittaa siihen, että EU:n kilpailusäädöksissä määräävän aseman raja on 40 prosentissa, minkä Suomessa ylittää ruokakaupassa S-ryhmä. Kilpailulaissa rajaa oltaisiin pudottamassa 30 prosenttiin.

Ruokakesko ei käytä päivittäistavarakaupassa sellaista markkinavoimaa, mitä keskusliikkeen ja kauppiaiden yhteenlaskettu 33,5 prosenttia on, pääjohtaja katsoo.

Hän myönsi olevansa todella harmissaan, koska kysymys on koko ruokaketjun pärjäämisestä ja isosta määrästä kotimaisia työpaikkoja niin tiloilla kuin teollisuudessa.

”Huoli on yhteinen. Mutta säätelytalouteen (hintojen suhteen) ei ole mahdollista mennä: ei se palvele alkutuottajaa eikä teollisuutta.”

”Hyvä kumppanuus” ja Pirkka toivat tulosta

Toisaalta Halmesmäki hehkutti katsausinfossa, että Ruokakesko teki heinä–syyskuussa paremman tuloksen kuin kolmannella neljänneksellä normaalisti. Kun häneltä kysyttiin hyvän tuloksen syitä, Halmesmäki ei löytänyt siihen yhtä yksittäistä selitystä.

”Se, kuinka meidän asiakastyytyväisyys kehittyy, ratkaisee. Tässä on toimittu hyvässä kumppanuudessa tavarantoimittajien ja K-kauppiaiden kanssa”, hän selvitti.

”K-ryhmä on suuri toimija. Ruokakeskon osuus arvoketjusta on alle kolme prosenttia, joten pienetkin muutokset (ryhmän sisällä) vaikuttavat.”

Myös sähköisten järjestelmien käyttöönotto logistiikassa on Halmesmäen mukaan osaltaan parantanut tuottavuutta.

”Pirkka-tuotteiden menekki on hyvä. Ne ovat kuluttajalle 15–20 prosenttia halvempia, kun takana on tehokas logistiikka ja hankinta”, hän lisäsi.

Kaupan omat merkit ovat Kilpailuviraston viime talvena tekemän selvityksen mukaan yksi niistä keinoista, joilla kaupan kärkikaksikko pystyy hallitsemaan elintarvikkeiden hintoja.

KAIJALEENA RUNSTEN